24. GRAMMATICA : gebruik van de *subjonctif*

Je leerde al hoe je de subjonctif moest vormen. Nu buigen we ons over het gebruik hiervan, een erg moeilijk topic !

Om de uitleg die volgt goed te begrijpen moeten we eerst een beetje terminologie opfrissen. In talen zoals het Nederlands en het Frans hebben we de mogelijkheid om *enkelvoudige* en *samengestelde zinnen* te gebruiken. Je hebt tot nu voornamelijk met enkelvoudige zinnen gewerkt : dat zijn zinnen waarin slechts 1 werkwoord (al dan niet met deelwoord of infinitief) in voorkomt. Samengestelde zinnen zijn echter heel wat ingewikkelder : zij bestaan uit meerdere zinnen die door middel van kleine woorden (voegwoorden) aan elkaar worden gehecht en op die manier complexere boodschappen kunnen overbrengen.

Hieronder twee paar enkelvoudige (a) en samengestelde (b) zinnen in het Frans :

(a) *Ma grand-mère est tombée dans l'escalier.*
Marie n'aime pas le chocolat chaud à cause d'une allergie au lait.

(b) *Ma grand-mère est tombée dans l'escalier* ***quand*** *elle parlait avec son mari.*

Marie n'aime pas le chocolat chaud ***parce qu'****elle souffre d'une allergie …*

Marie pense ***que*** *le cambrioleur a dû entrer par le balcon du premier étage*

Je m'oppose ***à ce que*** *vous partiez si tôt.* [ik verzet me **ertegen dat…**]

In de meeste gevallen kunnen we complexe zinnen bouwen door het gebruik van voegwoorden ; deze voegwoorden kunnen logische of andere verbanden leggen tussen meerdere zinnen (gelijktijdigheid, voortijdigheid, oorzaak-gevolg, …) zoals voorbeelden 1 en 2 van (b).

Er is echter ook een categorie **voegwoorden die een voorwerpszin inleiden** en hiervoor een « vast » voegwoord hebben. Dat kan je zien in de voorbeelden (b3), (b4) hierboven : In zin (b3) neemt het werkwoord *penser [basisstructuur = penser quelque chose (penser + cod)]* een hele zin als lijdend voorwerp bij zich en daarvoor gebruikt *penser* het voegwoord « que » . Het werkwoord *s'opposer* heeft echter als basisstructuur *s'opposer* ***à*** *quelque chose* [zie je het verschil met *penser*?] en gebruikt daarom niet « que » zoals *penser* maar wel *« à ce que »*. Als je weet dat men in het Frans zegt *se réjouir de quelque chose*, kan je dan ook al raden wel voegwoord *se réjouir* zal gebruiken om een zin aan zich te hechten ? Inderdaad, het voegwoord *de ce que*.

Hieronder nog eens een schematisch overzicht van de voegwoorden die een voorwerpszin inleiden :

Basisstructuur werkwoord	Realisatie met voorwerpszin	Opmerkingen
- penser quelque chose$_{COD}$	- > Elle pense **que** Luc partira	-Bijna alle voorwerpszinnen beginnen met « que ».
- s'opposer **à** quelque chose$_{complément\ «\ à\ »}$	- > Elle s'oppose **à ce que** Luc parte.	- Voorwerpszin met « à ce que » komt weinig voor

-se réjouir **de** quelque chosecomplément « de »	- > Elle se réjouit **de ce que** Luc part.[1] 1 Of : Elle se réjouit **que** Luc parte.	- Voorwerpszin met « de ce que komt weinig voor

Met deze terminologie in het achterhoofd kunnen we eindelijk het gebruik van de *subjonctif* in kaart brengen. (tromgeroffel…)

***het gebruik van de *subjonctif* na de voegwoorden die het *volgende verband* uitdrukken:**

- > *le but (het doel) : pour que (opdat, zodat), afin que (opdat, zodat)*

  - *J'ai déjà préparé le repas **pour qu'** on puisse partir à temps.*

- > la condition (de voorwaarde) : *à condition que (op voorwaarde dat), , pourvu que (als...maar) :*

  - *Je t'aiderai **à condition que** tu me prêtes ta voiture.*

  - ***Pourvu que** vous ne fassiez pas de bruit, vous pouvez jouer ici.*

- > La restriction (beperking) ou la concession (toegeving) : *sans que (zonder dat), bien que (hoewel), quoi que (wat...ook), qui...que (wie ook) :*

  - *Essaie de t'approcher **sans qu'**on te voie.*

  - ***Bien qu'**il soit malade, il est allé à son travail.*

  - ***Quoi que** tu dises, elle ne te croira pas.*

  - ***Qui que** tu sois, je ne peux pas te laisser partir.*

- > le temps (de tijd) : *avant que (alvorens…), après que(nadat…)*

  - *Acceptez vite **avant qu'**il ne se ravise.*

*** Het gebruik van de *subjonctif* in <u>voorwerpszinnen</u> (soms ook completiefzinnen genoemd) die afhangen van een werkwoord dat het volgende uitdrukt :**

La volonté (de wil) ou la nécessité (de noodzaak) :

- *vouloir que (willen dat):* ***Elle <u>veut que</u> je me <u>fasse</u> couper les cheveux.***
- *aimer que (j'aimerais que… : ik zou willen dat):* ***j'<u>aimerais que</u> tu me <u>dises</u> ...***
- *désirer que (wensen, verlangen)*
- *exiger que (eisen dat)*
- *ordonner que (bevelen dat)*
- *préférer que (liever hebben /verkiezen dat)*
- *demander que (vragen dat)*
- *attendre que (erop wachten tot)*
- *souhaiter que (wensen, verlangen)*
- *il faut que (het is nodig dat),…*
- *...*

Onpersoonlijke uitdrukkingen :

- *il est nécessaire que (het is noodzakelijk dat)*
- *il convient que (het is passend dat)*
- *il vaut mieux que (het is beter dat)*
- *il est préférable que …*
- *il est souhaitable que…*

...

Une appréciation (positive ou négative) (een positieve of negatieve waardeschatting) :

- *trouver + « adjectif » + que :*
  je trouve bon/bizarre/bête/… que vous soyez venu.
- *il est <u>juste/normal/nécessaire/urgent/utile/…</u> que vous veniez.*

Le doute (twijfel) / l'incertitude(onzekerheid)/ la possibilité(mogelijkheid) / l'impossibilité (onmogelijkheid):

- *douter que (twijfelen dat)*

- *il est douteux que (het is twijfelachtig dat)*

- *il est improbable que (het is onwaarschijnlijk dat)*

- *il semble que (het schijnt dat)…*

- *je **ne** suis **pas** sûr/certain/convaincu[1]… que...*

- *je **ne** crois / pense / estime[2] **pas** que…*

- *il est possible que / il est impossible que / il se peut que…*

---

1 Opgelet want deze uitdrukkingen worden alleen maar door een *subjonctif* gevolgd **als ze samen met een ontkenning verschijnen! Ook de inversievraag** brengt een *subjonctif* met zich mee : *Est-il certain qu'il soit en prison ?*

2 De werkwoorden *penser, estimer, croire, avoir l'impression que* worden alleen maar door een subjonctif gevolgd **als er een ontkenning bijstaat.** Ook de **inversievraag** brengt een subjonctif met zich mee : *Penses-tu qu'il soit capable de gagner le concours ?*

Les verbes de sentiment (*werkwoorden die een gevoel uitdrukken*) :

- *je suis heureux / content / triste / surpris … que (vous soyez venu).*

- *j'ai peur que / je crains que / je regrette que / je me réjouis que (tu viennes ce soir)*

- *Il est (het is) curieux que / il est dommage que / il est étonnant que (elle soit malade)*

We raden de lezers aan om in Golgolex voorbeeldzinnen op te zoeken en te bestuderen om enige affiniteit met de subjonctif te krijgen. In een verder hoofdstuk gaan we hierop dieper in ; momenteel is het voldoende dat je de twee grote gebruikssituaties van de subjonctif kent (bepaalde voegwoorden en bepaalde voorwerpszinnen).